

Prof. Dr. Hamit Serbest

ÜNİVERSİTE SANAYİ İŞBİRLİĞİ

MERKEZLERİ PLATFORMU

Yönetim Kurulu Başkanı

Ülkemizde endüstri-akademi işbirliklerinde son 30 yılı bilfiil gözlemiş ve parçası olmuş bir kişi olarak işbirliği kültürünün o yıllara kıyasla çok geliştiğini söylemeliyim. Sanayi kuruluşları sorunlarını kendi içlerinde çözmeye çalışırlardı. Üniversiteye kurum olarak ve akademisyenlere uzman olarak güvenmezler, yetkinliklerinin yeterli olmadığını düşünürlerdi. O yıllarda, üniversite ile sanayi arasında işbirliği kurabilmenin en önemli unsuru karşılıklı güven yaratabilmektir; ancak güven oluşturulduktan sonra sorunlar ve ihtiyaçlar konuşulabilirdi.

İki taraf da kültürel gelişimlerini tamamlamadı

Günümüzde bunu daha kolay yapabiliyor olmamız üniversite-sanayi işbirliği konusunda bir eksiğimiz kalmadığı anlamını gelmez. Bu alandaki en önemli eksiklikler iki tarafın da kültürel dönüşümlerini henüz tamamlamamış olmalarıdır. Akademisyenler yaptıkları çalışmaların sonuçlarına sanayi müşteri olsun istiyor. Sanayi ise kendi ihtiyacını karşılamayacak bir konuda yapılan çalışmaya doğal olarak ilgi göstermiyor. Halbuki işbirliğinin temelini oluşturacak arz-talep kuralının en baştan itibaren uygulanıyor olması gerekir.

İşbirliklerinin artması ve derinleşmesi için taraflar arasında uzun vadeli stratejik ortaklıklar kurulmalıdır. Sanayi tarafı ihtiyaçlarını karşılayacak bilgi birikimine sahip akademisyenleri bulabilmelidir. Akademi sahip olduğu yetkinliklerle yardımcı olabileceği sanayicilerle birlikte çalışmalıdır. İki tarafın da bu birliktelikten kısa vadeli sonuçlar elde etmeyi beklememesi gerekir.

Teknoloji Transfer Ofisleri (TTO) üniversite-sanayi işbirliğini sağlayacak en önemli araçtır. Sistemin kurgulanması sırasında ÜSİMP olarak önemli katkılarımız olmuştur. TTO kavramı ABD'den bize gelmiştir. Modelin orijinal halinde süreç buluş bildirimi ile başlar. Buluş yapılarına kadar TTO'nun hiç ilgisi yoktur. Araştırmacının sanayi ile eşleştirilmesi, kaynak bulunması gibi işlerle TTO ilgilenmez; çünkü araştırmacıya bu hizmetleri sunabilecek başka yapılar vardır sistemde. Bizde olmadığı için tüm bu işlemler ülkemiz TTO modeline eklenmiştir.

Rekabetin temel taşı teknolojik gelişmelerdir

TTO modelinin uygulanmaya başlandığı 2012 yılından itibaren TÜBİTAK tarafından 1513 ve 1601 kodlu destek programları ile desteklenmişlerdir. Programların parasal değeri kadar prestiji de önemli olmuştur.

İlk dönemlerinde farkındalık çalışmaları ve üniversite-sanayi işbirliği için eşleştirmeleri ön planda olmuştur. Ardından buluş bildirim sayısı, daha sonra tescil sayıları ve en sonra da ticarileştirme sayısı ve gelir miktarı önemsenir oldu. Lisanslama ve ticarileştirme geliri sağlanması ve gelirin sürdürülebilir kılınması sadece TTO'ların çabalarıyla mümkün değildir. Sanayi kesiminin de teknolojik gelişmeleri kullanmaya istekli olması gerekir.

Rekabetin temel taşı teknolojik gelişmelerdir. Ülkemiz yerleşik sanayinin fiyat bazlı rekabetten teknoloji bazlı

rekabete geçebilecek atılımları yapması gerekir. Tabii ki bunun da bir bedeli vardır ve sanayi öncelikle iyileştirilebilecek yönlerini belirlemeli ve uygun bir plan kapsamında iyileştirme çalışmalarını yürütmelidir.

ÜSİMP olarak teknoloji transfer uygulamalarına katkı sağlıyoruz

Bilindiği gibi ÜSİMP, "Üniversite, İş dünyası ve STK" temsilcilerini şemsiyesi altında toplamış, farklı sektörlerden değişik kimliklere sahip arayüz kurumlarının katılımı ile üye sayısı 100'ü geçmiş olan, kuruluşundan itibaren giderek genişleyen bir çatı kuruluşur.

Ulusal bir işbirliği kültürü geliştirerek ülkemizde üretilen bilgi ve teknoloji-lerin topluma aktarılabilmesi amacıyla teknoloji transfer uygulamalarının etkin ve verimli olarak yürütülebilmesi süreçlerine katkı sağlamaktır. Bu kapsamda ulusal ve uluslararası ekosistemde, kurumsal ve bireysel kapasite artırımı odaklı halen sürdürmekte olduğumuz birçok çalışma bulunmaktadır.

Üniversite-sanayi işbirliğine katkı sağlamak amacıyla, işletmelerin katma değeri yüksek ürün (mal / hizmet) üretebilmeleri için ihtiyaç esaslı yaklaşımla ve ÜSİMP İnovasyon Karnesi, Mevcut Durum Analizi gibi on-line standardize edilmiş araçlarla işletmelere hizmet vermeye devam ediyoruz. Sanayinin sorunları, ihtiyaçları için çözüm üretebilecek uzmanlara erişilmesi için taleplerin arayüzlere aktarılmasını sağlayan ÜSİMP Modeli Açık İnovasyon Platformu geliştirilmiş ve 2023 yılına kadar online tabanlı bir sisteme dönüştürülmesi hedeflenmiştir. Üniversitelerde üretilen patent ve diğer fikri varlıkların yerleşik sanayimize aktarılabilmesi ve ülkemiz için sosyo-ekonomik katkı sağlayabilmesi için 2015 yılından bu yana her yıl düzenlediğimiz "Ulusal Patent Fuarı" etkinliğini bu yıl kasım ayında yeniden düzenleyeceğiz.

TTO'ların nitelikli personel ihtiyacına katkı sağlamak amacıyla "Mesleki Yeterlilik Kurumu" ile tanımlamış olduğumuz "Teknoloji Transfer Uzmanı (Seviye 6) Meslek Standardı" kapsamında ulusal yeterliliklerin belirlenmesi çalışmalarımız devam etmektedir. Üyesi olduğumuz ATTP (Alliance of Technology Transfer Professionals) ile işbirliği içinde teknoloji transfer uzmanlığının uluslararası tanınırlık belgesi olan RTTP (Registered Technology Transfer Professional) unvanına yönelik eğitimleri vermeye devam ediyoruz. Ekosistemde halen 34 RTTP uzmanımız görev yapmaktadır. Mesleğe yeni başlayan teknoloji transfer uzmanları 2021 yılı içerisinde "Arayüz Temel Eğitimi" düzenlenmiş olup 2022 yılında eğitim tekrarlanacaktır.

Liderliği" (International Committee West Asia & MENA Region Chapter Chair) görevini üstlenmiştir. 2014 yılından bu yana ATTP (Alliance of Technology Transfer Professionals) üyesidir ve 2020'den itibaren yönetim kurulu üyeliği yapmaktadır. ASTP-NAAC (Association for Technology Professionals-National Associations Advisory Committee)'de 2014 yılından itibaren Türkiye temsilcisidir.

ÜSİMP üyesi 19 paydaşın işbirliğinde gerçekleşen, İSTKA (İstanbul Kalkınma Ajansı) desteklenen YAY-YÜKA projesi ile işletmelerinin Ar-Ge, yenilik, ileri teknoloji ve bilgi odaklı üretim faaliyetleri ile yüksek katma değer üretebilmelerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Ulusal Kongresi" düzenlenmiştir ve her yıl aksatılmadan sürdürülmektedir.

TTO programının kurgulanması sürecinde Bakanlık, YÖK, TÜBİTAK ve TPE (şimdiki adıyla TÜRKPATENT) ile yaptığı çalışmalarla sistem kurgusunun ülkemiz koşullarına uygun olmasına katkı yapmıştır.

TTO'ların faaliyete geçmesiyle "nitelikli personel" ihtiyacının doğacağını öngörerek 2012 yılı boyunca "Eğiticilerin Eğitimi" anlamında çok sayıda eğitimler ÜSİMP tarafından düzenlenmiştir.

Kendilerine biçilen görevler ışığında TTO'lar, üniversitelerden çok sayıda buluş bildirimi almışlar ve patent başvurusunda bulunmuşlardır. TTO'lara gösterilen gerek pazara erişmek gerekse finansman sağlamak açısından hep yurtdışı olmuştur; ancak yerleşik sanayimizi hedefe yerleştirecek bir düzenleme için kamu ikna edilemeyince 2015 yılında ÜSİMP Ulusal Patent Fuarı düzenlenmeye başlanmıştır. 2017 yılından itibaren kongre ve fuar birlikte "ÜSİMP Ulusal Patent Fuarı ve Üniversite-Sanayi İşbirliği Ulusal Kongresi" adıyla düzenlenmektedir.

Ayrıca TTO'larda yönetici değişim sıklığı, personelin kariyer beklentisi oluşturmadığı, 6676 Sınai Mülkiyet Kanununun yarattığı sıkıntılar ile TTO'ların sürdürülebilirliği konusundaki sorunlar katılımcı bir yaklaşımla belirlenerek ilgili tüm makamlar başta olmak üzere dağıtılmıştır.

2022 yılı içinde ülkemiz teknoloji transferi ekosisteminde durum değerlendirmesi yapmak amacıyla bir istatistiki çalışma yapılacaktır. Sanayi kuruluşlarının öz değerlendirme yapmaları için kullanılan ÜSİMP İnovasyon Karnesine benzer bir formatta ÜSİMP Arayüz Özdeğerlendirme Anketi geliştirilmiştir.

“Ülkemiz yerleşik sanayinin fiyat bazlı rekabette teknoloji bazlı rekabete geçebilecek atılımları yapması gerekir. Tabii ki bunun da bir bedeli vardır ve sanayi öncelikle iyileştirilebilecek yönlerini belirlemeli ve uygun bir plan kapsamında iyileştirme çalışmalarını yürütmelidir.”

Ulusal ve uluslararası işbirlikleri ve projeler ile ekosistemin gelişmesine katkı sağlanmaktadır. ÜSİMP, uluslararası ekosistemde daha hızlı tanınmış ve kabul görerek etrafındaki coğrafyada ekosistemin geliştirilmesi konusunda yetki ve sorumluluk alır olmuştur. ABD merkezli AUTM (Association for University Technology Managers) ile 2011 yılında imzaladığı MoU ile başlayan işbirliğinde 2015 yılında "Uluslararası Strateji Komite Üyesi" (International Strategy Committee Member) görevini almıştır. 2021 yılı sonlarında ise "Uluslararası Komite Batı Asya ve MENA Bölgesi

TÜBİTAK, Birleşmiş Milletler Teknoloji Bankası ve ÜSİMP arasında Nisan 2021 tarihinde imzalanan anlaşma kapsamında "En Az Gelişmekte Olan Ülkeler" in teknolojiye erişimini kolaylaştırmak ve bilim, teknoloji ve yenilik kapasitesini geliştirmek için ortak çalışmalar yürütülecektir.

ÜSİMP, kurulduğu 2007 yılından bu yana "durumdan vazife çıkarmak" anlayışıyla çalışmış ve hizmet üretmiştir. Kurucu üyelerin kazandığı deneyim ve bilgilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla 2008 yılında ilk "Üniversite-Sanayi İşbirliği